

# EDINOST

Posamezna številka za Trst in okolico 21 vrf., zunan 20 vrf.  
Oglašni trgovci in obrtniki morajo po 10 vrf. v oglasnici, zahvala  
poslanice, vabila oglašni zavodov morajo po 50 vrf. oglašni  
v tekst. Ista do 5 vrf. 20 K, vsaka nadaljnja vrsta 3 K. Mali  
oglašni po 8 vrf., beseda, nimanj pa 80 vrf. Oglašje sprejema  
redni oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se po listu  
izdajajo upravi „Edinosti“. Uprava in uslužbeni oddelci se na-  
hajata v ulici sv. Frančiška As. 26. — Pošta stran, račun 81.032

## Nemško-madžarske laži.

**BELGRAD, 10. feb.** »Südslavische Korrespondenz« javlja, da se je francoski vrhovni poveljnik za Balkan in za vzrok na brž po navodilu vojnega sveta alirancev izjavil za ocpoklic izza mariborskih dogodkov dne 27. januarja t. l. znanega slovenskega poveljnika v Mariboru, generala Maistra, in za to, da naj na njegovo mesto pride srbski general. Izpremenba da se bo izvršila že v najbližjem času. Za Maistrovega naslednika da bo najbrže imenovan general Krsto Smiljanić, dosedanj vodja srbske vojaške misije v Ljubljani. — K tej vesti pripominja Ljubljanski dopisni urad na podstavi službenih poizvedovanj: Ne more biti drugače, nego da je gorenja vest nastala vsled netočnega poimovanja novega položaja. Kakor je znano, sta se pred kratkim ustanovili takozvana dravska in takozvana savska divizija. Prva obsega vse vojaštvo na slovenskem, drug vse vojaštvo na večjem delu hrvaškega ozemlja. Poveljnik dravske divizije je, kakor smo svoj čas poročali, postal dosedanj vodja srbske vojaške misije v Ljubljani, general Krsto Smiljanić, ki je s tem prevzel tudi vrhovno poveljništvo nad našimi v mariborskem, lutomerskem, radgonskem itd. okraju stoječimi četami, ki tvorijo sestavne dele nanovo ustanovljene »dravske divizije«. Tem našim četam poveljuje slej kot prej general Maister, vrhovno poveljništvo nad vsemi slovenskimi, torej tudi Maistrovimi četami pa je prevzel srbski general Krsto Smiljanić.

## Položaj med Čmurekom in Radgono se zopet zboljšal.

**RADGONA, 8. feb.** Položaj na črti med Čmurekom in Radgono se je zopet zboljšal. Včeraj popoldne smo preznali tisto nemško tolo, ki je pri Apačah učila na desni brez Mure. To tolo so naši vojniki ujeli. Sedaj je desni brez Mure med Čmurekom in Radgono in sploh na celi črti očistena. Puklja in Obrajna sta še deloma v rokah nemških tolov. Čmurek je popeljal v naših rokah in so vse vesti, da bi naše čete zapustile ta kraj, neutemeljene. V začeti bojih so imele nemške tole velike krvave izgube. Naši poizvedovalci trdijo, da je na nemški strani mrtvih napomenj 40 do 50 mož, ranjenih pa veliko več. Položaj zahodno od Čmureka je nespremenjen. Naši držijo celo železniško progo.

## Red v Mariboru.

**MARIBOR, 10. feb.** Mariborska nemškuterija je imela svojo glavno zaslonbo v nemškem učitelstvu. Tu je bilo ognjišče in gnezdišče vseh sovražnih intrig, katerih očetje pa so sedeli v Gradcu. Sedaj je vlada z energično roko razdrila ta kotišča in razgnala nemško propagando. Vsi nemški profesorji in učitelji na ženskem učiteljskem so odstavljani in njihova mesta so zasedli Slovenci. Ljudem, ki so delovali proti naši državi, so vzete plače in peščore. Za vodjo ženskega učiteljskega je imenovan prof. Alfonz Vales, za časnega šolskega nadzornika pa ruski učitelj Matija Lichtenwallner.

## Amerika za Slovence.

**MARIBOR, 10. feb.** V Maribor je dospel član ameriške prehranjevalne komisije v Belgradu, da prouči prehranjevalne razmere v Mariboru. Ugotoviti je skrbno z dr. Senekovičem, da je položaj mesta in okolice težaven, vsled česar je obkupil koruzne in pšenične moke za prvo silo. To pride iz Banata. Dlje bo Amerika poslala več vagonov jedmenja ter večjo množino manufakturne blaga za obmejne slovenske kraje.

## Nemška Avstrija in slovenska nemškuta tja.

**DUNAJ, 10. feb.** Dun. korespondenčni urad poroča: Po izvršenem delu nemškoavstrijske narodne skupščine je predsednik Dinghofer dal v govoru, ki so ga poslušali stoji, pregled o delu, izvršenem po skupščini. Predsednik je nato ugovarjal proti zasedbi razsežnih čisto nemških ozemelj v sudetskih deželah, na južnem Tirolskem, v Koroški in na Štajerskem in je izjavil: V imenu vse skupščine smem ugotoviti, da vztrajamo pri svojih zahtevah po ozemljih, ki so nam bila protipravno s silo odvzeta. (Burno odobravanje in ploskanje.) Upamo, da našimi mir ne bo našim bratom na teh ozemljih krati pravice samoodločbe. Našim rojakom na teh ozemljih pa ključemo: Vztrajajte, dan rešitve in združitve velike narodne rodline bo prišel in mora priti. — Nato je bila seja zaključena.

## Proti nemškim visokostem.

**DUNAJ, 7. feb.** Izobčenje slovanskih dijakov z dunajskih visokih šol ni omejeno samo na jugoslovanske dijake. Danes naznanja na črni deski medicinske fakultete dekan dr. Haberdar, da se bodo odslovili vsi dijaki nemške narodnosti.

## Pred sklicanjem državnega veča.

**ZAGREB, 10. feb.** Dospela sta v Zagreb iz Belgrade podpredsednik srbske narodne skupščine Ljuba Jovanović in njegov tajnik Pero Jovanović. Kakor se poroča, je to potovanje zvezi s sklicanjem državnega veča.

## Srbi proti Radiću.

**BELGRAD, 10. feb.** »Pravda« prinaša uvodnik pod naslovom »Radić«. V članku pravi med drugim: Stjepan Radić je snoval za najhujšega trpinčenja Jugoslovanov hrvaško-belgarsko zvezo. Ta pesnik hraburske slave kriči sedaj že tri mesece: Zivela republika! Radić zahteva hrvaško republiko, ker se boli, da bosta stisnili oni »H« v sredi oboj kraja »S-S«. Njegova agitacija za republiko ni nič drugega, kakor izzivanje razbesne mržnje proti vsemu, kar se imenuje srbsko, proti srbski dinastiji in srbski vojski. Iz nerazrešljivega kaosa Radićevih zahtev in načel se da izbrati samo eno: Ziva želja, da se vrnejo oni nekdanji časi hrvaško-srbskega spora, časi, velike Hrvatske.

## Ministrski predsednik Protić o centralizaciji.

**SARAJEVO, 10. feb.** Član izvršnega odbora jugoslovanske muslimanske demokratske stranke Hamid Črto je imel razgovor z ministrskim predsednikom Protićem. Na vprašanje, po kakšnih načelih zamisli muslimanska organizacija države, je ministrski predsednik odgovoril, da je treba v vprašanju centralizacije razliko-

vati med politično in administrativno. Administrativna centralizacija ne bi bila niti umestna, niti koristna, zlasti ne v večjih pokrajinah. Politične centralizacije pa kar ne moremo dovolj toplo priporočati, zlasti pa še narodu, ki je bil tako dolgo nadrobno razpocen. Glede nameravane velike in edinstvene jugoslovanske demokratske stranke je g. Protić izjavil, da je na vsak način dobro in potrebno, katere politično delovanje po obsegalo celo državo, t. l. naračeno zornje brez plemenskih in verskih razlik edino na temelju političnega programa in kriterijev. Takšna stranka bi bila še posebno priporočljiva tudi za Bosno in Hercegovino, ker so baš v teh dveh deželah naši stari sovražniki tako dolgo in silovito negovali razdor na plemenski in verski podlagi.

## Bolgari zopet rujejo?

**BELGRAD, 10. feb.** Javlja se iz Aten, da je solijski belgarski četa za Maceedonijo razpuščen z namenom, da prevzame naše zaveznike. Imamo pa dokaze, da je združeno ponovno organizirano v Soliju ter pričelo delovati v ulici Gurko št. 2. Mrzličavo dela na organizaciji gibanja v južni Maceedoniji z namenom, da stori maceedonsko vprašanje za čas mirovnega posveta. Za središče tega gibanja je izbrano Ohridsko jezero, odkoder nameravajo pošiljati Bolgari svoje organizirane čete proti južni Maceedoniji. Računajo, da bo to mogoče v mesecu marcu ali aprilu tega leta.

## Nemške in madžarske laži o Požunu.

**POŽUN, 10. feb.** Nemški in madžarski listi so prinesli v nedeljo senzacionalne vesti o stavki v Požunu, o množičnih aretacijah in umrtitvah. Vse te vesti so izmišljene. V Požunu je popoln mir. Stavka je končana. Deputacija delavcev je naprosila češko-slovaško poveljništvo, naj se izpuste inženirski voditelji. Tej prošnji so ugodili. Vse druge vesti so brez podlage.

## Poljska prosi pomoč.

**STANISLAVOV, 9. feb.** Ukrajinski tiskovni urad poroča: Iz Varšave je bil odposlan radiogram, v katerem se naproša centrat za pomoč. Odklonitev prve intervencije ob priliki bojev v Lvovu spravlja Evropo v nevarnost, da izbruhne nova krvava vojna, ki bi Poljake oslabil in jih izročila boljševikom. Prošnja za pomoč je podpisana po ministrijskem predsedniku Paderewskem.

## Ukrajinci porazili boljševike.

**KIJEV, 9. feb.** Ukrajinski tiskovni urad poroča: V bitki 20 km pred Kijevom so ukrajinski strelski polki zmagali nad boljševiki. Ukrajinska vlada, ki se je bila začasno preselila v Winnice, posluje zopet v Kijevu. Tudi v vzhodni Ukrajini so bili boljševiki poraženi. Harikov, Pokava in Jekaterinoslav so v rokah Ukrajincev. Kakor doznajamo, je vrhovno poveljništvo entitnih čet v Odesi obljubilo, da bo podpiralo boj proti boljševikom in sicer z municijo in artiljerijo.

**STANISLAVA, 9. feb.** Ukrajinski tiskovni urad poroča: Poveljništvo čet, ki se bojujejo proti boljševikom, bo baje prevzel francoski general Barthelemy.

## Vseslovanski kongres v Ukrajini.

**KIJEV, 10. feb.** Ukrajinski tiskovni urad poroča: »Golos« javlja, da so zastopniki vseh slovanskih narodov v Kijevu sklenili, sklicati v kako ukrajinsko mesto vseslovanski kongres, da se povrnajo na podlagi etnografskega načela in samoodločbe vsi spori med slovanskimi narodi. Pripravljalni odsek je naprosil kijevski direktorij, naj omogoči kongres.

## Lieninovi komunisti.

**FRANKOBRD OB MENI, 10. feb.** Čehoslov. tiskovni urad poroča: »Berliner Tageblatt« javlja iz Stockholma: Po vesteh iz Helsingforsa objavljajo petrogradski časopisi Lieninovo vabilo na konferenco komunistov, ki bi nadkriljevala mirovni posvet v Parizu, kakor tudi socialistično konferenco v Bernu. Vabilo je naslovljeno na vse boljševike komiteja v Nemčiji, Avstriji in Poljski, v baltskih provincijah in na Kitajskem.

## Boljševiška armada.

**BERN, 10. feb.** Čehoslov. tiskovni urad poroča: Glasom poročila lista »Nouvelle Correspondence« javlja »Daily Chronicle« podobenosti o načrtih moskovske vlade. Armada boljševikov ima že nad 1 milijon mož. Lienin meni, da se mu bo posrečilo, nabrati 5 milijonov mož, pri čemer pričakuje, da se mu bodo priključili nemški boljševiki. Naloga te armade bo, začeti vojno proti zapadni Evropi. Londonski listi smatrajo ta poročila za potrjena, da je Rusija inscenirala sedanje velike stajke.

## Komunisti na Ogrskem.

**PRAGA, 10. feb.** Čehoslov. tiskovni urad poroča: Komunistični organizacijski odbor železniških nameščenecv v Budimpešti je pričel med delavstvom ogrskih železnice agitacijo, ki je na široki podlagi zasnovana. Razširili so na tisoče letakov, kjer odsvetujejo od boja proti Čehoslovakom, Rumunom, Srbom in proti drugim entitnim državam. Odbor zahteva revolucijo in izčiščenje madžarske socialne-demokratske stranke, ki podpira kapitalistično državo. Železniški nameščenecv so vabilo k vstopu v komunistično stranko in se tirajo s tem k revoluciji, ki naj baje vso moč in seveda tudi železnico spravi v roke delavstva.

## Romuni v osvobojenem ozemlju.

**BUDIMPEŠTA, 10. feb.** Glasom Čehoslovakega tiskovnega urada poroča »Az Est« iz Secešvara: Večji del uradnikov v Transilvaniji je priseglo Romunski.

## Nemška narodna skupščina.

**WEIMAR, 10. feb.** Dunajski korespondenčni urad poroča: Po Lbertu je večinski socialistični poslanec Ffannkuh zasedel predsedniško mesto in je imel kot starostni predsednik nagovor na skupščini. Potem so sprejeli poslovni red zborovanja stranke kot provizorni predlog starostnega predsednika. Ob izklicanju imen se je pokazalo, da je navzočih 397 poslancev. Starostni predsednik je določil prihodnjo sejo za petek ob 3 popoldne.

Dnevni red: Volitev predsednika, podpredsednikov in upraviteljev.

**WEIMAR, 10. feb.** V prvi nemški narodni skupščini je dr. David bil izvoljen za predsednika parlamenta. Od 399 oddanih glasov je dobil dr. David 374. Dr. David je izjavil, da izvolitev označuje

## Mirovna konferenca.

### Vrhovni vojni svet.

**PARIZ, 10. feb.** V navzočnosti predsednika Zedinjenih držav se je vrhovni vojni svet sešel včeraj k seji, ki je trajala od 3 do 530 popoldne. Seja se je baviła predvsem s pogodi za obnovitev premirja z Nemčijo. — Francoski finančni minister Klotz je poročal nato o spisu nemškega generalnega štaba, objavljenega leta 1916, ki potrjuje, da je bilo uničevanje industrije na Francoskem premišljeno in sistematično, in nekaterih industrijskih panog. Predložil je v razpravo podrobno poročilo, ki se je odstopilo gospodarskemu odboru. V prihodnji seji se zaslišijo belgijski odposlanci.

### Povrnitev škode.

**PARIZ, 11. feb.** Komisija za povrnitev vojne škode se je sestala danes dopoldne pod predsedstvom francoskega finančnega ministra Klotza. Izvolili so se trije pododseki, nakar se je pričela razprava o načelih, na katerih mora temeljiti pravica do povrnitve škode. Za podlago razprave se je vzel predlog angleškega odposlancstva. Hughes je pojasnil juridične razloge, na katerih stoji predlog.

### Pomena: odenje pristanšč, prekopov in železnice.

**PARIZ, 11. feb.** Komisija za proučevanje mednarodne uprave pristanšč, prekopov in železnice se je sešla danes pod predsedstvom Crespija, ki ga je pozneje nasledil Sifton. Komisiji sta bila predložena dva predloga, angleški za svobodnost prehoda, drugi, francoski, da proučitev vprašanja mednarodne uprave prometnih poti in določitev takih poti, za katere naj bi se uvedla taka mednarodna vladavina. Po dolgi razpravi se je sklenila izvolitev dveh pododsekov.

## Wilsonova sporočila.

(Iz »Memorial day address« od 30. majnika 1916.)

»Rekel sem tudi, da mislim, da je ljudstvo Zedinjenih držav pripravljeno, postati član zveze narodov, ki bi garantirala mednarodno pravo proti samopašnemu napadu. Nekateri publicisti so me vprašali, da-li me je treba opominati na to, pred čemer je svaril Georges Washington. Svaril nas je pa, da naj se nikar ne spuščamo v zveze.

Nikdar ne bi pristal v zvezo, ki nas zapleta, rade voljo pa vedno v zvezo, ki nas reši vseh zapletajev, v zvezo, ki osvobodi narode sveta iz kombinacij, v katerih so poskušali koristiti svojim posebnim privatnim interesom... v zvezo, ki združuje vse narode sveta na temelju mednarodnega prava in pravičnosti, da se ohrani mir. Tam je osvobodnje mesto omejitve, tam je svoboda mesto vezi, tam se bodo izpolnile one velike stvari, ki so jih Zedinjene države sprejele v svoja načela.

(Iz poročila 26. oktobra 1916.)

»Kar pa sem hotel reči, je to, da mora Amerika kot član obitelji narodov pokazati, da se bo nasproti drugim narodom obnašala enako, kakor želi, da bi se v njih lastnih mejah obnašali eden napram drugemu; da namerava Amerika posvetiti ves svoj moralni vpliv, pa tudi svojo fizično moč za to, da ne bo noben narod in nobena skupina narodov več poskušala gospodariti nad drugim narodom ali nad drugo skupino narodov in da bo cilj, za katerega se borimo, pravica celega človeštva.

Ustvariti moramo družbo narodov ne naenkrat in ne vsiljivo, ne s sovražnim naglaševanjem naše zahteve, marveč s tem, da naglašamo zahteve dneva. Narodi sveta se morajo sestati in reči: v bodoče ne more nikdo več ostati nevtralen napram onemu, ki moti svetovni mir radi zadeve, ki jo svet sveta ne odobrava. Svetovni mir se sme motiti le, če so napadene temeljne pravice človeštva. Nihče ga ne sme motiti radi katerikoli druge stvari. Kot član rodline narodov mora torej biti Amerika pripravljena, da uporabi svojo silo za obvarovanje teh pravic na celi zemeljski obli.

(Iz poročila senata 22. januarja 1917.)

»O vsaki razpravi o miru, ki bo sledil tej vojni, soglašamo, da mora za vojni slediti uski sporazum, ki bo



onemogočil, da bi nas zopet kadarkoli presenetila slaba katastrofa. Ne moremo si misliti, da bi narod jedini in držav pri tako velikem podvzetju ne bil udeležen. To pa je ena zadeva, za katero se je skušal naš narod pripraviti s principijem in z namenom, da ne usine same kakor tudi z ukrepi svoje vlade, odločil od čezra čneva, ko so se naša ljudstva konstituirala kot državni narod, v veliki in častni nadi, da bodo povsod in vedno, karkoli stori ali prebela, odprta človeštvu nova pota svobode. Naš narod se zato ne more dreti službi, na katero je sedaj pozvan. Saj se tudi neče odreči. Poč pa je dolžan sebi in drugim narodom sveta, da deloči pogoje, pod katerimi je pripravljen izpolniti svojo nalogo. Ta zadeva ni nič manjša, nego da mora s svojo lastno avtoriteto in njeno silo preločiti avtoriteto in silo drugih narodov, da zagotovijo celotni svetu mir in pravico. Na takšno ureditev ne moremo dolgo čakati. Poprej pa mora sedanj vladja sporoditi narodu svoje pogoje, pod katerimi bi hotela presiti svoj narod, da pristane forme in svobodo na takšno mirovno ligo. Isti niti in pravici oziroma na njenem svetu dolžni smo izjaviti, da ni vseeno do koder se udeležimo bodočih mirovnihih garancij. Dogovorili in pogojbe, ki deloča je garancije, morajo ustvariti takšen mir, ki zasluži, da ga bo garancirala in držali mir, ki je v dobro celotnega človeštva, ne pa mir, ki služi samo različnim interesom in neposrednim svrham udeleženi narodov. Gotov sem, da bomo imeli ugređen glas pri odločitvi o tem miru in o teh garancijah in moje mnenje je, da moramo že sedaj izreči, kaj je fundamentalno in listveno, da bo ta mir trajen in da tega ne odlagamo za kasneje, ko bo že prepozno.

Brez novega sveta ne more nobena pogodba osigurati bodočnosti pred novimi vojnami, a samo ena vrsta miru je, ki bi jo mogli garancirati tudi ameriški narodi... naroden sporazum miru ne bo zagotovil. Neobhodno potrebno bo, da ustvarimo neko silo kot garancijo za ves čas ureditve in ta sila bi morala biti mnogo večja, nego da bi jo imeli v vojni udeležene države in katerekoli obstoječe ali nameravane državne zveze, tako, da se ji ne more upirati noben narod in nobena mogoča skupina narodov. Če naj bo mir, ki ga hočemo po tej vojni skleniti, trajen, ga mora osigurati organizirana moč celoga sveta.

Predlagam, da naj edini noben narod ne sklepa več zvez, ker se takšne zveze razvijajo v teknovanje za moč in ker zapletajo narode v mrežo intrig in samopasni želja in ker motijo končno namene teh narodov samih, ker izkazuje druge zunanje vplive. Splošni sporazum vseh sil pa ni nobena alianca, ki bi zadrževala. Če so vsi edini, če hočejo vsi delati v istem duhu in z istimi čistimi nameni, potem delajo vsi v skupnem interesu in vsakemu je svobodno živeti svoje lastno življenje pod stvarnim varstvom. Zato predlagam: vladarje s soglasjem vladnih: svoboda morja, kakor so jo Združene države zaporedno zahtevale na vseh mednarodnih konferencah z odločnostjo svetega prepričanja svobode; omejitev oboroževanja, da postane brodomorja in armade samo instrumenti za vzdrževanje reda, ne pa orožje za napad in samopasno nasilstvo.

To so ameriška načela, ameriška politika. Nič drugega ne moremo hoteti. To so pa tudi načela vseh mož in žena, ki vidijo bodočnost povsod in pri vseh modernih narodih, kjer so doma napredna načela. To so načela človeštva in ona morajo zmagati.

## Zemljiška preuredba.

Poročali smo, da se je te dni vršila v Zagrebn seta agrarnega poverništva, kateri je prisostvovalo 30 članov agrarnega poverništva, med njimi tudi nekotliko kmečkih posestnikov. Prisotna sta bila minister za poljedelstvo g. dr. Petrič in minister za socialno skrb g. Korac. Predložene so tri osnove o razdelitvi zemljišč, sprejeta je z veliko večino glasov osnova g. dr. Poljaka, ki jo je tudi ministarstvo priporočilo. Načela te zemljiške ureditve so sledeča: V Bosni in Hercegovini kmetje niso več dolžni plačati lastniku zemlje takozvanih hak. Bezji in agi debe odškodnino, ki se bo ugotovila s posebnim zakonom. Siromašni agi, ki sami obdelujejo zemljo, so obdržati oziroma debe odškodnino v višini sedmič, ni pa, ki zemlje ne obdelujejo, debe rento v višini desetih oziroma haka. Vse pravice, ki so izšle iz agrarne odvisnosti, in iz neplačanih letnih dolgov za fakultativni odkup kmetov, so ustanovljene.

Vleposesstva pridejo pod zaporo. Zemlja se bo dala vsem onim, ki jo potrebujejo za obdelovanje. Dokler se to ne provéde, pridejo vleposesstva pod enoletni zakup, odškodnina zanj se bo kasneje odredila. Kaj spaja v vleposesstvo se bo odločilo s posebnim zakonom. Kar je bilo last prejšnjih nastajajočih, se odvzame brez odškodnine. Vsi gozdovi so državna last, kmet ima pravico pasti in drvariti v njih. Za ureditev zemljiške forme se ustroji poseben državni urad. V občinah, okrajih in višjih upravnih levicah se mora pri vseh zadevah posebej ozirati se na kmečke interese, za nje se ustanovi poseben odbor, katerih ustava se bo naknadno uredila.

Naši listi so poročali o sprejetih osnovi nekoliko netočno. Predlagatelj g. dr. Poljak se, kakor tudi celo hrvaško agrarno poverništvo, dobro zaveda, da je ta osnova mogla biti samo osnova, da se ni zakon. Izklučeno je, da bi ta osnova mogla postati zakon v sedanjih obliki in brez izprememb. Državno Veče se bo sestalo v kratkem. Moralo se bo posvetovati o celni vrsti zakonov. Pozabiti pa ne smemo, da bodo vsi ti zakoni in sili vse, kar bo to Državno Veče sklenilo, provizoričnega značaja. Še le pravilno izvoljena konstitucija bo mogla definitivno urediti ne samo ustavo in upravno uredbo, marveč tudi definitivno vzeti v roke deležesekno in v primeri s preteklostjo uprav prevratno socialno reformo, ki nam je potrebna in ki jo široke plasti cellega naroda zahtevajo in pričakujejo. Tri socialna vprašanja se zlasti odražajo iz velike skupine vseh. To so socialna zavarovanja, nacionaliziranje in socializiranje industrije ter zemljiška reforma. Vsem trem vprašanjem pristopamo neoporečno. Neoporečno ne samo idejno, ampak, kar je praktično še hujše, neoporečno tudi s stališča državnih financ. Prečno namemo stvoriti globokejšne zakone, moramo se do tega spoznati z vsami stvarnimi in finančnimi pogoji in dobiti jasno sliko, kaj se mora reformirati na novo, kdo bo deležen in kdo izključen, do katere mere, in — kako se bodo poravnali.

Na drugi strani pa ljudstvo pričakuje hitre ureditve. Državno Veče bo zato moralo nekatere na nujne se stvari urediti že sedaj, če se tudi izpostavi nevarni stili, da bo treba celo začasno ureditve pozneje v okvirju definitivne reforme poplačati predelavati. Iz zgoraj navedenih točk vidimo, da imajo v prvi vrsti od reforme koristi najpotrebnejši, namreč koloni ali kmetje v Bosni.

Razume se samo posebi, da bodo v enaki meri deležni te reforme, kakor vsi drugi. Glede vleposesstev hrvaška osnova ne pove še nič odločilnega, pač na stavi deležesekno sorenembo v izsled. Ena najvažnejših točk zemljiške reforme bo, da se ne učari vse po enem kopitu. Ni vseeno, če ima posestnik 200 orolov zemlje okrog Kamnika, ali pa enako številu v Slavoniji. Tudi mora biti prehod polazen, da ne trpi pod njim precejšnja živja in ž njo prehrana celoga prebivalstva. Kier imamo ljudi, da se vleposesstva naselijo, mora se razlastitev izvesti hitro, kier ljudi ni, je bolje, da vleposesstnik orje s stroji, mesto da ostane zemlja pušta. Seveda pa morajo zemljiške kn'ge pokazati, da vleposesstnik zemlje ne bo obdržal, marveč da misli država svojo reformno resno.

Kakor pri vseh velikih reformah, godi se tudi pri nameravanih: široke mase žele in zahtevajo nekaj nejasnega in motnega. Občutili, da imajo pravico do boljšega življenja, ne vedo pa, kako prenesti te svoje občutke in želje v realno socialno in državno življenje. Kakor vsaka velika reforma, čaka tudi ta na množico število poštenih in spretnih ter do dna duše prepričanih organizatorjev, ki bodo delo izvedli. Za Jugoslovska ansko demokratsko stranko bo pri tem merodajen njen program, v katerem so vodilna načela reforme izražena tako, kakor to najboljše odgovarja interesom širokih odločevalskih in delavskih slojev in narodnemu in državnemu interesu.

## Iz jugoslovanskega sveta.

Razpis služb železniških zdravnikov. Ravnateljstvo državnih železnic SHS v Ljubljani razpisuje mesta železniških zdravnikov za zdravniške okraje Celje, Šoštanj in Slov. Gradec. Obsega zdravstvenih okrajev in službenih prejemki zdravnikov ostanejo začasno neizpremenjeni. Pravilno belekovane in opremljene prošje se vložijo do 15. februarja 1919 pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani.

Južna železnica rabih več brzolavnih moštrov. Mladenci, izučeni mehanike ali sličnih obrti, ki imajo zanimanje za stalno železniško službo, naj vložijo prošnjo s spridevali na ravnateljstvo južne železnice potem obratnega nadzorništva v Ljubljani. (Belgijska vojašnica IV.)

Padanje vrednosti krome. Tečaj avstrijskih kronskih not je v inozemstvu zopet padel. V Curihu je parča cena kroni na 28.85, kar proti predvojnemu stanju znači nazadovanje za 75 centimov. Slično je v Amsterdamu. Tu je preteklega četrtika stala 100 kron 15.45 holandskih forintov, a v soboto samo 14.20 holandskih forintov. To je najnižji tečaj, ki ga je sploh imela kdaj krena. Poslabšanje krome je nasprotno snoredno s padanjem marke. V Curihu stane 100 mark 57.75 frankov, v Amsterdamu 28.15 hol. forintov. Razlog padanju kronske valjave leži v neprestanem tiskanju bankovcev od avstro-ovrske banke.

Osek ne dobi žive borze. Židi v Oseku so hoteli koncentrirati ves žitni promet Jugoslavije, posebno oni Bačke, Banata in Baranje, pri sebi v Oseku. No, nakana se jim ni posrečila. Ker niti rovečenik za trgovino v Zagrebu, niti sedanj šumski trgovinski minister jim nista hotela potrditi pravi za njih borzo. Kot poročajo iz Belgrade, se osnuje glavna jugoslovanska borza v Novem Sadu.

Plačevanje dolgov v Srbiji nastali med okupacijo. Uradno poročajo iz Belgrade: V seč kasnejšega sodišča so sklenili, da se imajo povrniti oni deleži, ki so nastali za časa okupacije Srbije in so sklenjeni v kronski večavi, v razmerju tedanje vrednosti krome in ne sedanje kurza. Ta odločitev se nanaša tudi na pogodbe iz najemnih in nakupa, ki so računane v kronski veljavni.

Neutemeljena oboroževanja. Iz Sarajeva se poroča: Inozemski, pa tudi nekateri jugoslovanski listi so pri nakuži v zadnjem času vesti o pobojih med Srbi in Muslimani v Bosni in Hercegovini. Te vesti so po večini neutemeljene in so tudi polni onega stremelja, ki nas hoče diskreditirati med zapadno Evropo. V prvih dnevih državnega prevrata, v čobi brezvladja niso bili poboji hujši kakor mo drugih krajih, kakor na Odeskem, v Romuniji ali drugje. Po svojem starem sistemu je bila Avstro-Ogrska v Srbiji in Bosni in Hercegovini naslučevala eno komesijo na drugo, eno pleme na drugo. Začetkom vojne so muslimanske čolpe pod zaščito Avstro-Ogrske morale in plenile in le čuditi se je, da ti stolažja zatirani Srbi niso dali hujšega zadovoljenja svojih maščevalnosti, kakor pa se je to zgodilo. Glavna zasluga zato gre zavestni srbski patriotski inteligenci, ki je, ko je stopila v novo dobo svobode, pozabila krvave grehe nedavne preteklosti. Vsi nemiri v Bosni in Hercegovini so bili samo lokalnega značaja in so imeli vsaj v isti meri socialno ozadje, kakor plemensko ali versko.

Bande na Koroskem. Takoj po zavzetju Borovlj so Nemci mobilizirali vse tumašnje civilno prebivalstvo in naznanili povečje, da je vsak moški od 18. do 50. leta dolžan, v slučaju alarma, zagrabiti za orožje in kraj braniti pred eventualni napadalcem. V to svrhu so med s o'e nemislutarske pripadniki že razdelili orožje. Ali je to v soglasju z mednarodnim pravom in moreno upravo? — Nemški vojski opetovano prekorajajo začasno demarkacijsko črto pri Košuti in na Baidišah. Ponavadi jih goni tja čez glad, ker bi radi tudi na oni strani kaj nakradli. — Ko so zavzeli 8. januarja Nemci Borovlje, so imeli že pripravljene vojake, ki bodo po Borovljah ropali. Deločno je že bilo, kateri čolpek bo ropal pri enem, kateri pri drugem Slovincu. S puškami kopiti so razbiči troje vrat pri urarju Antonu Lečniku, razbiči izloženca okna ter pobrali vse, kar je bilo v izložbah. Ko so li roparji vdrli v trgovino, so pobrali vse ure, veržice ter drugo srebrnino in zlatino v vrednosti 30.000 do 40.000 kron. Ko je bilo enkrat vse opleneno, so seveda ne stari avstrijski navadi postavili pred trgovino stražo. Par ur kasneje so trgovski lokal uopretili za uastvitev volastva. Urarju Lečniku so vrobili,

da ga ubijejo. Iz Celovca pa so takoj poklicali nemškega urarja, da bi delal Slovincu konkurenco.

Politična nalivnost. V Oraču snubijo proti Slovincem v Zagrebu in celo pri Srbih čes: niti Hrvat, niti Srbi ne odobrava tega, kako so ravnali slovenski vojaki v Mariboru. Zato bi bilo neprimerno postopati proti Hrvatom in Srbom tako, kakor proti Slovincem. Le ne tako otrečje, gospodje v Oraču! Ali mislite, da so Hrvatje in Srbi taki veterjnaki kakor vsenemški in nemščencijalni politiki. Posebno srbski del našega troimenega naređa ne bo nikdar pozabil, kaj ste pisali o njih in kako ste ravnali z njihovim imetjem, z deca in ženami!

Zigasanje bankovcev v Reki. Sufaske oblasti so pozigresale skupno 21.791.430 kron. Zanimivo je, da so pustili svoje novce zigosati klub prepovedi italijanskega narodnega sveta: vsi večji denarni zavodi na Reki, v prvi vrsti madžarski. Ves reški trg je prepavljen z zigosanim papirnatim denarjem.

Svarilo občinstva. Iz Ljubljane se poroča: Nekateri privatniki kupujejo bivše avstrijsko vočno posojilo po 50% in 40%. Na Dunaju je danes kurza tega posojila še vedno 68% in ga ljubljanske banke jemljejo z kurzom 60—65%. Privatni naup neupravičenih oseb je torej nova vrsta verižne kupčije in neupravičenega profitarstva. Kdor se hoče posojila rešiti, naj ga torej najprej ponudi bankam.

Nemška informacijska služba. Nemški listi prinašajo vesti, da so »kmečke« preganili jugoslovanske posadke v Obratni. Puriti in Radgona. Dr. Wutte je pri nekem aborovanju oficijelno javil, da je Radgona »odrešena« Jugoslovancem. Nemške čete iz Oletchenberga so javile v Oračec, da so madžarske čete skupno z nemškimi prebivalstvom zavzele železnico med Purko in Radgono, zasedle Obratno in Radgono, da imajo oni dva mrtva mi pa štiri, in da so »in Straden« vjeli 73 naših vojakov. Te vesti seveda niso resnične. »Tagesschau« nam pa takoj pove, čemu se te vesti razširjajo in se to uradno: Nemški državni urad za zunanje zadeve bi naj takoj napravil na Dunaju potrebne korake, da se tam nahajajoči ententni častniki podajo v Radgono in »na boljše«, kjer je izbruhnil »upor nemških kmetov«. Ti ententni častniki bi naj prepričali »zopetno zasedenje Radgone in drugih osvobojenih krajev po Jugoslovanih«. Sedaj vsaj vemo, kaj Nemci nameravajo. Da bo nesramnost poročila, javljajo graški listi še, da Hrvatji in Srbi ostro obojajo obnašanje Slovincem. No, no!

Zborovanje sepa alistov. Starčevićanska stranka prava sklicuje za srečo, 19. t. m., v Zagreb svraški zbor, na katerem bo zavzela stranka definitivno stališče v vprašanju centralizacije, oziroma decentralizacije državne ustave in uprave. — 16. t. m. se vrši zborovanje napredne demokratske stranke (dr. Lorković-Surmin), na katerem bo stranka zavzela stališče glede vprašanja ustave in vprašanja agrarne reforme.

Zborovanje agrov in begov v Bosni. V Sarajevu se je 5. februarja vršilo zborovanje agrov in begov iz Bosne in Hercegovine. Na sestanku so zahtevali, da naj so agrarna reforma, katero se namerava v kratkem izpeljati, odložiti do končne rešitve vseh agrarnih vprašanj. Sestavili se je v tem zmislu tudi memorandum, ki se je poslal na centralno vladu v Belgrad.

Promet Reka—Belgrad. Kakor poročajo zagrebški listi, poteka o negotovanja med jugoslovansko železniško upravo in francoskim vojaškim poveljstvom glede na tvečbo direktnih vlakov na progi Reka-Zemun ugočno. Že v najkrajšem času bo začel voziti na tej progi povsmešen osebni vlak, ki bo sicer namenjen v prvi vrsti francoskim vojakom, a bo sprejemal po možnosti tudi civilne potnike. Kakor hitro bo mogoče, se nvedalo med Zemunom in Reko direktni brzovlak. Zvezo bodo oskrbovali z vsem potrebnim, torej tudi z osebjem in premogom Francozi.

Jugoslovansko pristanilišče na Egejskem morju? Srbski listi poročajo, da bo stavila vlada SHS na mirovni konferenci predlog, da se da Jugosloviji izhod na Egejsko morje.



morje, da se bo mogla razviti jugoslovanska trgovina v Makedoniji.

Jeno tostran demarkacijske črte, in poleg tega tudi za toznanje snežniškega gozdovja, ki se podrejuje davčnemu uradu v Ilirski Bistrici. Davčni oddelek, ki je pripadal ločnemu okrajnemu glavarstvu se pridružuje civilnemu komisariatu v Logatcu in bo opravljal iste posle, ki jih je opravljal doslej v ozemlju, podrejenem mu tostran demarkacijske črte, izveniši ozemlje snežniškega gozdovja. Krajevna občina Rakek, ki je bila doslej podrejena davčnemu uradu v Cerklju (Circenico), se pridružuje območju davčnega urada v Logatcu. Posli, ki sta jih prej opravljal davčni oddelek okrajnih glavarstev v Račovelji in Belaku, se poverijo davčnemu oddelku civilnega komisariata v Tolminu. Krajevna občina Belapeč in področje davčnega urada na Trbižu se pridružeta področju davčnega urada v Kobaridu. V okviru poslov, ki mu pripadajo v lastnem ozemlju, je tržaškemu nadzorništvu poverjena finančna uprava področja, ki ga tvore davčni uradi v Postojni, Senožečah in Ilirski Bistrici, finančnemu nadzorništvu v Gorici. Finančna uprava vsega drugega bivšega ozemlja vojvoške in Koroske in Kranjske, nahajajočega se tostran prejšnje črte. Urad za odmero pristojbin, računski oddelki finančnega ravnanstva in vodstvo katastrske evidence v Trstu opravljajo naorav davčnim uradom oz. katastrskim uradom vsega zgoraj omenjenega ozemlja iste posle, ki so jih opravljal napram davčnim oz. katastrskim uradom, ki so spadali doslej v področje finančnega ravnanstva v Trstu.

V železniškarski stavki, ki se je nadaljevala tudi včeraj, ni bilo nikake izboljšave.

Danes bo tudi seja skupnikov strokovnih organov, ki se bo zopet bavila z železniškarskim vprašanjem.

Razpisano službe. Mestni magistrat razpisuje dve mestni inženirjeve, obeh predstojnikov v III. činovnem razredu, mesto na inženirja in inženirja preglednika v IV. činovnem razredu, mesto vodovodnega asistenta, mesto cestnega nadzornika v VII. činovnem razredu ter mesto tehniškega asistenta v VIII. činovnem razredu. Podrobno opremljene prošnje je vložiti do konca tega meseca.

Po razložen derar. Z uradne strani prejemamo: Penarejeni avstro-ogrski bankovci so naprosto po dve kreni. Penareba se da lahko spoznati, ker je tisk zelo zmeden, tako da se zdi, kakor da bi se bil bankovec v tisku prometal. Rečca barva je tudi zelo živa. Oporočila se, da se triraten našel zelo poročila, kakor pomoreni stokratni bankovec, ki so začeli krožiti pred nekoletno leti. Seznani jih je bilo s tipom, ker ste oboje strani bankovca enako gladi, češči pa je pri pravih bankovcih ena stran bolj hrpava, druga pa bolj gladka.

Slovensko gledališče. Jutri, v četrtek, 13. t. m., ob pol osmih zvečer se ponovi tretji v seziji A. Strindbergova tragedija »Oče« z g. Skrbniškom v naslovni uloži. Je to obenem začeta predstava te igre v seziji, ker se more vrniti material, ki je izposojen iz Ljubljane, tamošnjemu gledališču. — V nedeljo popoldne ob pol treh se uprizaro po daljšem času zopet izvirna veseloliga, v treh dejanjih »V Ljubljano jo damo«. Opozorjamo na to predstavo posebno občinstvo iz okolice, ki ljubi tako naše igre, kolih delanje je vzeto iz krogov našega preprostega ljudstva. Ta predstava se prične že ob pol treh, ker se vsi zvečer ob pol osmih premiera večerke drame iz življenja Japoncev »Takuma«, ker prevzema priprava odra za to igro več časa. — Predprodaja vstopnic med 9—12 in 3—6 uro pri gledališki blagajni.

V soboto, dne 15. t. m., priredi naša Glasbena Matice v veliki dvorani Narodnega doma koncert v proslavo 80-letnice slovenskega skladatelja Antona Foersterja. Pri koncertu sodelujejo: violinski virtuoz g. F. J. Topić, ravnatelj glasbene šole, skladatelj prof. V. Mirk, g. Stular in moški in mešani zbor Matice — 80 pevcev in pevki. Prvi del koncerta obsega samo Foersterjeve skladbe. So to mešani zbori, moški zbor in ženski zbor. V drugem delu igra g. F. J. Topić dve večji skladbi za goste in klavir, član zbor g. Simenc nam zapoje dva nova slovenska, dela našega rojaka prof. V. Mirk, mešani zbor pa nastopi s slovenskimi narodnimi in dvema zboroma Emilia Adamiča. K posameznim točkam se povrnemo in izpregovorimo še podrobneje o njih. — Naše občinstvo opozarjamo na ta koncert že iz dveh razlogov: da se mu hvaležno oddolžimo in počastimo velikega kulturnega delavca med našim narodom g. skladatelja Antona Foersterja, in drugič pa, ker bo po vseh pripravah in po skrbno izbranim a različnem sporedi, nudil ta koncert zopet len umetniški užitek. Vstopnice za koncert Glasbene Matice so v predprodaji pri gledališki blagajni v veži Narodnega doma. Občinstvo opozarjamo, da bodo sedeži kmalu razprodani. Sediži v priležju so po 5, 4 in 3 K, na galeriji tudi po 3 l. Spored se četi pri blagajni in stane 20 vin.

Glasbena šola. Tržaške podružnice Glasbene Matice, da se sprejemajo novi učenci za violo in violo celo. — Orkester ima vajo v četrtek, 13. t. m., ob 7 zvečer. — Ravnatelj Topić.

»Učiteljsko društvo«. Bo imelo svojo sejo jutri, v sredo, ob 3 pop. v šoli na Acquedotto. Ker bo v nedeljo občor, prosim, da pride vsi občorniki, namestniki in pregledovalci računov. — Predsednik.

Spored koncerta Glasbene Matice v proslavo 80-letnice slovenskega skladatelja Antona Foersterja, v soboto, 15. t. m., v veliki dvorani Narodnega doma. Zvečer točno ob 8 zvečer. — I. del: 1. Anton Foerster: Naše gore, mešani zbor, 2. Anton Foerster in njegovi delo med Slovenci, Govor, 3. Anton Foerster: Ljubljanski mešani zbor, 4. Anton Foerster: Pomlad, četverglasni ženski zbor s spremljevanjem klavirja, 5. Anton Foerster: Domu, moški zbor, 6. Anton Foerster: Ave Maria, mešani zbor s spremljevanjem klavirja. — deset minut odmor. — II. del: 7. a) Grieg: Sonata v G-duru b) Smetana: Iz Domovine, igra na gosli g. Fr. Topić: spremljevanjem klavirja g. Stular, 8. V. Mirk: a) Večerja, Nočna Potnica, baladi za en glas s spremljevanjem klavirja, Počlan zbor g. Simenc, pri klavirju sli datelj, 9. Mokranjac: Srbske narodne za mešani zbor 10. E. Adamič: a) V snegu, b) Pticka, mešana zbor.

Izgubila se je v bližini južnega koledvora živilska izkaznica, glaseča se na ime Fran Simončič. Kdor jo je našel, se naproša, da jo odda lastniku v Rojano, Morer 123, ali pa v našem uradništvu.

Mestna zastavilnica. V sredo, 12. t. m., se bodo dogodke in popoldne prodajali na javni dražbi razni me-

dragoceni predmeti, zastavljeni meseca avgusta 1918 na zastavne listke serije 143 in sicer od št. 77.001 do št. 79.100.

Slovenske mestne vrtnarice vabim, da pridejo v sredo ob 2 pop. v šolo na Acquedotto. — Predsednik.

Promet v pristanšču. Prispel je: »Friz Hohenleche« iz Benetk; očtuli so: »S. Giorgio« in »Zoe Cosulich« v Benetke, »Dinamare« v Montevideo, »Carpano« v Rašo, »Isenzo« v Koper.

Poročilo varnostne oblasti za 9. februarja: Včeraj je bil odpehan v zapor Ivan Lenn, ker so ga zalotili, ko je ukradel v prosti hiši za približno 7 lir sladkorja v škodo vojaške urave. Sladkor so mu odvzeli.

— Aretirani je bil včeraj Peter Piserini, star 40 let, stanujoč v ul. Poncates št. 17, ki je 3. novembra 1918 prišel iz zaporov v S. Giovanni Valdarno in je sedaj kradel kmetje v škodo vojaške urave.

— Ob 6 zvečer 8. t. m. so bili aretirani Fran Visintin, uradnik pri deželnem sodišču, njegova sestra Italia, stara 27 let, in kovač Alojz Scaglia, zaradi tatvine pohitva v škodo Maksimiliana Rovere, stanujočega v ul. Alessandro Volta št. 4. Pohitvo vredno okoli 20.000 K, se je zaplenilo.

Razširjavali pomrejenih bankovcev. Včeraj sta bila aretirana 27letni Mario Cosutta in 26letni Sati Perrez, ki sta provala menajniškemu agentu Arturoju Filibatu 100 lir v bankovcih po 50 lir. Vsi bankovci so bili pomrejeni. Rečca sta, da sta bankovce kupila od nekoga neznanca. Odvedli so ju v zapor pri jezuitih. Preiskava se nadaljuje.

Tajno v čovlarnici. Neznani tatle so včeraj ponoči vdrl v čovlarnico G. Benita v ul. Pozzo vecchio št. 2 in ometli za 4000 K čevljev. Dogodek se je naznanil karabinjerjem.

Neznana smrt. Težak Richard Bertuzzi se je včeraj v ul. S. Nicolo zgrudil na tla in obdržal mrtov. Zdravnik rešitve postale, ki so ga poklicali, je mogel ugotoviti odno le smrt.

## Razne vesti.

Počtanske priške v Bosni. Prema izveštaju »Pošte« glasila postanskih nameštenika u državi SHS stoji poste u BiH pred katastrofo. Oko 60 postanskih nameštenika su stranci, koji kane ostaviti čim prije svoja nameštenja. Poštanska uprava, koja je u rukama stranica nije ništa poduzela da se stvori pomladak. »Pošta« arekira na mišnje prečetu, da nešto u toj stvari pomozu dok još nije prekasno. — Kako se doznaje, moglo bi se iz Hrvatske i Slovenije dobro pomoći Bosni i Hercegovini u tom pogledu.

Podrobnosti o Masarykovem življenju prinašajo nemški listi in pišejo, da je bil po dovršenih študijah kot domaći učitelj pri vitezu Gumpertu, ki je bil mož globoke izobrazbe v umetnosti in filozofiji in je imel za ženo neko gledališko igralko. Taka družba je morala na Masaryka vplivati le dobro. Tam se je tudi zaročil z vzgojiteljico, ki je bila v isti hiši, a se je poročje preselila v Ameriko. Masaryk je hotel, ko bi dobil zadostno gnotno počlago iti za njo in jo pripeljati nazaj v Evropo. Ta čas pa se je bavil s filozofijo in spisal monografijo o samcumoru. Neki imovit mož, ki je mislil na samumour in mu je Masarykova knjiga v tem oziru zelo prav prišla, je zapustil pred smrtjo neznanimu pisatelju te knjige v orokli malo premoženje, ki pa je bilo za filozofa dovolj veliko, da ga je storilo neodvisnega. Kmalu na to je ustanovil novo stranko.

Grad Schönbrunn — vrtnarska visoka šola. Kot poročajo listi, se namerava spreminiti schönbrunski vrt v vrtnarsko visoko šolo, ker je to eden najvzgojele urejenih francoskih vrtov. V bližini pa je tudi dob o vzgojen vrt graču Laksenburg, ki je v angleškem stilu. V zvezi s to šolo se bo ustanovil prvi velik biološki državni institut.

Strogi Angloži. Angleške oblasti na Nemkem kaznujejo prav obično prestopke zoper zapovedi. Nekoga gostilničarja, ki je dal dvema angleškima vojakoma proti strogi prepovedi kozarec piva, so kaznovali na en mesec ječe in 500 mark globe. Mnogo oseb so kaznovali z zaporom 14 dni do enega meseca in z globo 500 mark, ker so našli pri hišni preiskavi pri njih cigarete in mesne konzerve.

Zaroben samcumor dveh Američank. Pri američem Rdečem križu na francoski fronti sta služili dve američanki iz odličnih njemških rodbin. Dorothy in Lady. Vkricali sta se na lažo, da bi se prepeleli v Njuro. Na poti pa sta skočili skupaj s krova v morje, da bi ne ve, zakaj.

Usmrčenje volunov v Londonu. Volun je človek, ki ora biti vedno pripravljen za smrt. V londonski zhlavi Dower so usmrtili več takih volunov. V vošnico Wellington so nekoč pripeljali častnika nemškega nornarice, ki se je imenoval Lady. Eden angleških častnikov mu je naznanil, da bo drugi dan v Doweru ustreten. Nemškega častnika je pokrila smrtina blest, toda trdil se je, da ostane miren. Jed, ki so mu jo prileli, je pojedel z apetitom. Drugo jutro se je mirno oblekel in šel na morišče, popivši čašico brandyja. Vojaki z nabitiimi puškami so ga čakali. »Sodniki so bili ravnili, zaslužili sem smrt«, je dejal Lady glasno in se rušil pod streli mrtov na tla. Prav hladno je šel v smrt tudi neki mlad človek, ki je bil tudi v službi Nemčije let vohun. Noč je prebil s svojimi rojaki in se šel, zjutraj je izpraznil v duško steno leno Sammanca. Nato se je dal obiti in čedno opraviti. Ko je bilo treba iti, je vprašal častnika, naj mu dovolji, pokaditi cigareto do kraja. Ni si dal zavezati oči. — Neki drug človek se je nesvestil, ko je zagledal puške. Moral so ga ustreliti v nezavestnem stanju. — Posebno hraber je bil neki žid. Ko so ga anelali na morišče, je naj nepristano popularni londonski pesnik neke pesmi in se šel v voški, ki so ga pelali. »Pozdravite mi mojo Marjo«, so bile njegove zadnje besede.

Deklamator je kradeč. V Zagrebu so prišli in zaprli deklamatorja Eugena Panterja, ki je v neki trgovini v ilici skozi dve leti pokradel mnogo svilenih bluz in halj v vrednosti čez 30.000 kren. Bil je angložiran v zagrebškem Kolozeu, kjer je zabaval zagrebško občinstvo, na o pa je počel krasti na odru v trgovini.

## Aprovizorijske stvari.

Urad za nakazila bolnišnic.

Urad aprovizorijske komisije za nakazila bolnišnic se je preselil iz ul. S. Nicolo 12/1 v ul. Cassa di Risparmio 13/II.

## Konjsko meso.

Danes, 12. februarja, se bo prodajalo konjsko meso, dobavljeno po kr. armadi potom občine in sicer po K 5/20 kg s kostmi, in K 7/20 brez kosti v naslednjih mesnah: Enel, Donato Bramante 8, Sakomn, Media 19, Bernettini, Media 24, Svarich, Oulla 5, Visrolich, Oulla 25, Marzutti, Oulla 31, Princiavalli, Castelli 4, Demarchi, Guardia 2, Widner, laustria 5, Gucina, S. Giacomo in monte 24, Ceronik, Mura 9, Norio, Barbacini 3, Pantini, Cecilia 9, Fabri, Belvedere 7, Visentini, Tesa 1, Fabbri, Lazarretto vecchio 31, Tedeschi, Molino a vento 4, Bander, Cereria 6.

## Domače vesti.

Sklepi mestne delegacije. V svrhu zornne ureditve divljskega trga in da se zatre odušstvo se je sklenilo: 1. Zahtevati od gubernijske oblasti, da naj se strogo uporablja narečba, izdana 24. marca 1917, nenašajoča se na preskrbo prebivalstva s prvimi potrebščinami in na odušstvo; 2. zahtevati od civilnega komisariata kot obrtne oblasti, da naj pregleda vsa obrtna dovoljenja, zaleti ona, ki se nanašajo na trgovino z živili in obleko, ter odredi takojšnje zapreje onih obratov, ki bi ne imeli dovoljenja, in zagrozi z začetjem obrata in zaplenbo blaga onim obratom, ki bi prodajali drugo blago kot pa je navedeno v dovoljenju; 3. da se določijo najvišje cene onim prvim potrebščinam, za katere bi se od slučaja in slučaja, po mnenju pridlene komisije, izkazalo to potrebno, in da naj se iznova od tečna do tedna določajo cene sadu in zelenjavi; 4. da naj se priimerno pomnoži število tržnih nadzornikov in občinskih straž za nadziranje trgov ter zahteva od gubernijske oblasti, da naj bi sodelovala pri tem nadzovanju z državnimi organi, ker je to stvar pri avstrijsko vlcdo opravljala državna policija. — Tramvajska družba je privolila v zgradbo nove tramvajske proge po občini med obema prostimi lukama. Občinskemu tramvajskemu uradu se narečba, da začela načrti za to progo. Tržaška tramvajska družba se pozove, da predloži ponudbo za odkup njenih prog po občini in da predloži občini v potrditvo svoje cenike in urnike, ker so tozadevni ukreni cesarskega komisariata nevarni. V zelo se je naznaje, da je vojaška oblast, ki je svoječamo zasela poslopje frške šole v Rojano in dekliškega lcaja v ul. Ruggero Morina ter ju uporabljala za bolnišnice, zopet dala poslopji na razpolago občini.

Iz uradnega lista. Gubernijska oblast odreja, da porotniške liste, sestavljene za leto 1918, ostanejo tudi za leto 1919, veljavne v listih področjih sodnih dvorov prvega reda v zasedenem ozemlju, kjer ni bilo mogoče izvesti letne revizije porotniških list.

Splošno se dovoljuje povrnitev beguncev v pulski in vojnanski okoliš. Za vrnitev je določen 30dnevni rok od 5. februarja dalje. Vračajoči begunci se morajo tekom 24 ur zglasiti pri poveljništvu v Puli.

Prodaja živil in vsakaterega drugega blaga je na javnihi trgih in ulicah v Trstu dovoljeno samo osebam z rednim obrtnim dovoljenjem ali magistratnim dovoljenjem. Kruh se sme prodajati samo v prodajalnicah, ki so pooblašene v to, mteko samo v mlekarneh in na javnih trgih in ulicah v Trstu dovoljeno samo osebam an in Perugino. Ni prepovedana prodaja mleka od emalcom na domu. Na vseh živilih, postavljenih na preda, mora biti jasno vidno izložena prodajna cena v lirah in kronah. Kupčevanje na trgih in javnih ulicah mora nehati ob 8 zvečer. Krošnjarstvo nadzirajo karabinjerji in organi tržnega nadzorništva. Kršitelji te omebe se kaznujejo z jeco do 6 mesecev in globo do 1000 lir, blago se pa zapleni v korist mešni ubožnici.

Iz davčne službe. Finančno ravnanstvo za Julijsko Benečko naznanja: Finančno upravo bivšega avstrijskega ozemlja vojvoške Koroske in Kranjske, ki se nahajajo južno in zapadno orenišne črte, je začelo prevzelo finančno ravnanstvo za Julijsko Benečko v Trstu in sicer po naslednjih ukrepih: Poslovni red izvršilnih uradov, ki se nahajajo v imenovanem ozemlju, ostaja neizpremenjen. Davčni oddelek, ki je pripadal prej okrajnemu glavarstvu postojniškemu, se pridružuje civilnemu komisariatu v Postojni in bo opravljal iste posle, kot jih je opravljal za ozemlje, ki mu je bilo prej podre-



Na trgu sv. Stefana na Dunaju je zmiznila. Pred par dnevi so našli v neki odprti telefonski celici na trgu sv. Stefana za cerkvijsko staro damo mrtvo. Gospa je iskala v celici čez noč zavetja, pa je zmiznila. Dognalo se je, da je to vezilka Jožefa Strasser. Danes, ko je mrtva, bi se morda našel kdo, ki bi dejal: Če bi bil vedel, vzel bi jo pod streho. Ona ne rabi več usmiljenja.

Kaznovana ruska ljubezen. Regina Kastler iz Tučnika (Koroška) je imela z ruskim ujetnikom Iljom Navel, ki je bil zaposlen v endotnih gozdovih, ljubezensko razmerje. Zaradi tega je prišla na zatožno klop. Bila je obsojena po paragrafu 516. državnega zakona zaradi prestopka javne pravosti na en mesec strogega zapora. Ko so naznanili obsodbo, so poudarili kot posebno obtežilno ogorčenje, ki je nastalo med ljudmi zaradi tega, ker se je pečala z moškim, ki je bil pripadnik sovražne države. — To se ni zgodilo danes. Pač pa v letu 1915. Tako poroča »Arbeiter Zeitung«. Takrat pa je cenzura zabranila to notico.

Kako je danes v Parizu? Več ko prihaja tujcev v Pariz, večja je draginja, se ve, ne tako kot pri nas. Seveda če kdo plača z našimi denarjem, pride to malo drago, ker računajo za en frank 3 krome in pol. Mese je v Parizu dovolj in stane 1 kilogram 8 frankov. Kruh je na karte in po ceni. Sladkorja je malo. Francoskih cigaret ni več, a egiptovskih je čez glavo dosti po 60 vin. za koradar. Užgalec je malo. Izvrstni čevlji stanejo od 50 do 90 frankov. Mila je dovolj. Drugih malenkosti, kakor čokolade, je v Parizu v izobilju. Plaćati pa je treba za vse stvari, ki so dražje kot 4 franke, 10 odstotkov državne »luksuse« doklade. V restavraciji se dobi vsega, vina so tu najrazličnejše vrste. Vsi lokali so zaprti ob 10. ali najkasneje ob 11. uri. Te ure se morajo držati do minute. Ples ni prepovedan samo v Parizu, ampak v celi deželi. Alkoholne pijače se volaštvu ne smejo prodajati, civilistom pa le v določeni množini in ob določenih urah.

O »bolnem možu« in njegovih dedičih. Dolgo so zdravili bolnega moža ob Bosporu. Zdaj je padel njegov zdravnik, umrli mora tudi bolnik. Mohamed peti je pobral šila in kopita, zapustil Evropo — zadnji »dušmanin« — in se podal v Azijo v mesto Konja, ki ima 50.000 prebivalcev. Dežela (kot so izvedeli žurnalisti iz Jeksona), je rodovitna in bogata na dobrem vinu, žitu, bombažu, tobaku, južnem sadju, živinoreji in poljedelstvu uspeva izborna. Med temi ljudmi se bo srečal Mohamed peti, cesar Osmanov, gospodar zemlje in morja. Povabljen je tudi svojega bivšega sovražnika, sedanjega prijatelja Ferdinanda bolgarskega, da bosta skupaj metulje lovila. »Bolni mož« je v Evropi umrl. Mesto pa, radi katerega in iz katerega je prišlo že toliko gorja in vojen, postane mesto vsega sveta, mednarodno, to je: Angleži ga bodo zasedli in upravljali. V časopisih stoji lepo: »Angleži prevzamejo policijsko in zdravstveno službo.« — Tako je vse v redu.

#### Darovi.

— Za CM otročičke so darovali: Anton Zerjal, trgovec 50 K; Marij Bulič, trgovec, 30 K; dr. Kimovec, odvetnik, 20 K. Skupaj 100 K. Srčna hvala!

### MALI OGLASI

**Dekle.** veliko domačih del, 1886 majhna družina, plaša dobro, družinsko postojan. Predstaviti se z dobriimi spricvami ul. L. Ariosto 7, Tausig. 3318

**Za onska** soha popolna, a v me- ti, se prod. Bairera 3340

**Bojniška** strelnica - feli dobili službo, tudi pri pri- vatni družbi. Dajov pove ins. 611, Edinosti. 3337

**Kupim** knjige i. slovenske g. mna- zije. Ul. Golopca 23. III. 3336

**Prodajam** vino po K 5.20 na debelo in drobno. - Gostilna Gulič, ul. Petronio 2. 3399

**Mišnik** (vratar) čevljar se sprejme v službo. Pojanča: Ul. Carluia 19. I., od 9-2. P 103

**Urag** sprejema popravila vsako- vrstnih ur, vra. uolovov. Ili. Cane zmerne, delo točno. Velkavrh ul. Egor 5. II. 3340

**Kupujem** vreče vsake vrste. Margon, ul. Bolitario 3341

**Šteti niki**, novi, veliki in majhni, se dobe v trgovin pohištva ul. Carducci 43. 3328

**Novo pogrebno podjetje — Trst** Corso 47 (pri Trgu Piazza della Legna) Tel. 1402

Preskrbuje vsakovrstne pogrebe, prevoz mrličev na vse kraje države. Zaloga in razprodaja mrtvaških predmetov, krat iz kovine in vsako rutenega lesa v raznih oblikah, vencev, sv. d. itd. po mernih cenah. Skladišča v lastnih prostorih via della Tesa 31. — Brzjavljeno Novo pogrebno podjetje — Trst.

#### Tečaj za risanje in slikanje za začetnike

odprt od 15. januarja 1919 naprej.

Pojasnila in vpisovanja od 9 do 12 v ul. San Fran- cisco d' Assisi št. 4 (druga stopnica), IV. n., vr. 23. V. Rendli.

Prodajo se

### prazni sodi

od 4 do 7 hekt.

— Naslov pove inseratni oddel. k Edinosti. —

## Gostilna „ALLA LUNA“

v Trstu, ul. Benvenuto Cellini 1.

Toči se izvrstno belo in črno dalmatinsko vino, opolo in dobra dalmatinska žganja. — Mrzla jedila. Postrežba točna.

M. Bulič, lastnik.

### Zlato, srebro in dragulje

kupuje po najvišjih cenah dobroznana urarja in zlata na A. Pavh, v Trstu, B. rri-ra v. ecchla 3

Dve dobro idoči

## GOSTILNI

v sredini mesta ste

## na prodaj.

Naslov pove inser. oddel. k Edinosti.

### Gostilna „Kvezelem i dalmatincu“

Trst, ul. P. s. qua e Rivoltella št. 494 in ul. Paulana št. 8.

Toči se izvrstno vino.

— Vsak dan koncert od 18 do 24. —

### Gostilna „AL MONDO NUOVO“

(Ex Bosák)

Trst — ulica Giorgio Galati št. 18 (zraven glavne pošte).

Dobra domača kuhinja. Izvrstno vino. Razne plače po nizkih cenah.

Kosila: od K 4.— naprej. Naročila po dogovoru. Teči se tudi izvrstno italijansko vino. R. DRAMER, lastnik.

### Avgust Štular

Je odprl zopet svoje odlikovano krojašnico v ulici San Francesco 34, III.

Priporoča se slavnemu občinstvu za nova dela in popravila.

Javljam cenjenim odjemalcem, da sem zopet odprl trgovino z vinom.

IVAN PERIC

frž č (Monifalcone) št. 117.

### Zobozdravnik DR O. MORPURGO

v Trstu, ul. Gioachino Rossini 12 vogal ul. delle Poste Izdiranje zobov brez bolečin. Pombiranje Umetni zobje. Umetni zobje.

### SAMO NA DEBELO

sukanec, žepni robci, mazilo za čevlje, česalniki, žepni robci, ščetki, gumbi, maje, nogavice, ogledala, svinčniki, pipe, pisni pabir, cigaretni papir, trakovi, stročnice :: za svačice, trakovi za čevlje i. t. d. i. t. d. :: JAKOB LEVI — Trst — Ulica San Nicolò št. 19.

### VINO, izvrstno, za gostini- čarje po K 5.— liter.

### VINO 14 stopinj, cena po do- govoru. — — —

tvrdka F. GIOR. APOLLONIO

Trst — ulica Amalia št. 10 — Trst.

### Zobozdravnik Dr. Mraček

Trst — Corso 24 — I. n. — Trst.

Ordinira od 9—12 dop. in od 3—6 pop.

Brezplačno izdiranje zob, pombiranje in umetni zobje.

Umetni zobje z in brez čeljusti, z i te — kroge in ubrobki —

### VILJEM TUSCHER, konc. zobotehnik

Trst, ul. 30. oktobra (ex Caserma) št. 13, II.

— Ordinira od 9 p. e. poldne do 6 zvečer. —

### KREDITNI ZAVOD

za trgovno in obrt

Piazza Nuova 2 — TRST — Piazza Nuova 2

Okrepla vse v bančno stroko spadajoče posle. — Erijo v najam varnostne jeklene celice (safe) v vsakem oklopnem za ladu pod najboljšimi pogoji.

Ura ne ure za blagajno od 9 do 13. Za varnostne celice od 9—13 in od 15—17.

## JADRANSKA BANKA

— TRST —

Via Cessa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9,

Podružnice: Dunaj, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Sibenik, Zadar. Ekspozitura: Kranj.

Obavlja vse v bančno stroko spada- dajoče posle.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun

33 v krah in kronah 33 po najkulantnejših pogojih.

— Uradne ure blagajne od 9 do 13. —

Vsaki dan novi dohodi

Vsaki dan novi dohodi

Dobroznana trgovina manifakturnega blaga

## G. N. RAVALICO

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini št. 13 (polek cerkve Sv. Antoja novega)

Ima veliko izbere sledečega blaga:

Zefiri za srajce, sukno za gospe, izgotovljeno žensko perilo, moške in ženske nogavice itd. vse po konkurenčnih cenah.

Vsaki dan novi dohodi

Vsaki dan novi dohodi